

Utbildningsinspektion i Gnarps skola, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Gnarps skola och besökt skolan den 8 och 9 september 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Gnarps skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Gnarps skola intervjuades nuvarande och föregående rektorn, lärare, elever, samt föräldrar. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna F–6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Gnarps skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	20
Grundskola	148
Särskola	3

Gnarps skola ligger i Gnarp i Nordanstigs kommun. Skolan byggdes 1960, och en tillbyggnad gjordes 1994. 97 elever åker skolskjuts till och från skolan.

Verksamheten är organiserad i åldersintegrerade grupper. Skolans elever och personal arbetar i två arbetslag som omfattar förskoleklassen och årskurs 1–6. I skolan finns även ett fritidshem integrerat och i närområdet finns tre förskolor. Dessa verksamheter ingår inte i inspektionen av skolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektionen visar att verksamheten i Gnarps skola övergripande är av god kvalitet. Skolan förmedlar de grundläggande värden som läroplanen anger och skolans arbete med elevernas kunskapsutveckling främjar elevernas lärande.

Det finns dock enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör vidta åtgärder för att förbättra resultaten i matematik.
- Skolan bör skapa former för att följa upp och analysera elevens resultat i relation till såväl kursplanernas mål som läroplanens mål.
- Skolan bör utveckla former för att informera elever och föräldrar om målen för undervisningen.
- Skolan bör utveckla handlingsprogrammet mot kränkande behandling så att det omfattar alla former av kränkande behandling även vuxens kränkning av elev.
- Skolan bör förbättra samarbetet mellan förskolorna och skolan samt mellan fritidshemmet och skolan.
- Skolan bör säkerställa att eleverna får den undervisning de har rätt till totalt sett och i varje enskilt ämne.
- Elevernas inflytande över det egna lärandet och över undervisningen bör förbättras.
- Skolan bör utvärdera stödinsatserna för att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd, får det stöd de har rätt till. Vidare bör åtgärdsprogrammen förbättras.

- Skolan bör förbättra kvalitetsarbetet i sin helhet liksom kvalitetsredovisningen, så att den tydligare redovisar en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och vilka åtgärder som skall vidtas om målen inte har uppnåtts.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brist snarast skall åtgärdas.

- Undervisningen i hem- och konsumentkunskap organiseras inte så att eleverna ges förutsättningar att nå målen i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och kursplan för ämnet hem- och konsumentkunskap för grundskolan).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Så långt inspektörerna kunnat bedöma får eleverna i förskoleklasserna förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Skolan strävar också efter ett förtroendefullt samarbete med områdets förskolor för att få samsyn i barns lärande. Resultat av detta i form av trygga och självsäkra elever, lyfts fram av den rektor som tidigare ansvarat för verksamheten i förskolorna och skolan. Förskoleklasserna ingår i arbetslagen för årskurs 1–2, vilket möjliggör ett samarbete mellan förskoleklasserna och de lägre skolåren. Organisationen ger förutsättningar att följa och stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. När elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling dokumenteras och följs upp från tidiga år kan lämpliga åtgärder vid bristande måluppfyllelse sättas in i tid.

Andel och antal elever som uppnådde målen på de nationella proven i årskurs 5.

Andel (%) och antal elever som uppnådde målen	Svenska	Engelska	Matematik
2004/05	84 (26)	87 (27)	77 (24)
2003/04	80 (25)	83 (26)	74 (23)

I Gnarps skola visar resultaten från de nationella proven i årskurs 5 år 2005 att resultaten har förbättrats sedan föregående år, vilket inspektörerna ser positivt på, men trots förbättringen är det bara 77 procent av eleverna som uppnådde målen i matematik. Inspektörerna bedömer att skolan ytterligare bör förbättra resultaten i matematik.

I skolans kvalitetsredovisning framgår att arbetet med elevernas läs- och skrivutveckling har gett resultat i form av ökat läsintresse, bättre läsförståelse och förbättrade resultat.

Eleverna uppger att de i liten utsträckning informeras om målen. Föräldrarna anser att kunskapsmålen sällan redovisas för dem och om så sker är det enbart i svenska, engelska och matematik.

Inspektörerna bedömer därför att skolan bör utveckla former för att informera elever och föräldrar om målen för undervisningen.

Lärarna uppger att eleverna har förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra och att det finns möjligheter för eleverna att arbeta i sin egen takt. Eleverna upplever skolmiljön som trygg, vilket också bekräftas av elevernas föräldrar. Eleverna anger att de lär sig att ta hänsyn och att visa respekt i samspel med andra. Det finns gemensamma regler i skolan, lärarna anger att de har gemensamt förhållningssätt och att alla barn är allas barn. Inspektörerna bedömer att skolans resultat av arbetet med läroplanens strävansmål är av god kvalitet.

Sammanfattning

Inspektionen visar att skolan kunskapsresultat överlag samt resultatet av skolans arbete med normer och värden är av god kvalitet. Skolan bör dock förbättra elevernas resultat i matematik. Skolan bör även utveckla former för att kontinuerligt informera elever och föräldrar om målen för utbildningen.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen, Lpo 94, och i andra författningar för grundskolan.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt läroplanen skall eleven fostras till att omfatta vårt samhälles grundläggande demokratiska värderingar. I Gnarps skola förs diskussioner om värdegrunden och gemensamma tivselregler har utarbetats och gäller för hela skolan. Skolmiljön upplevs som trygg av såväl elever som föräldrar. I elevintervjuerna framkom dock att enstaka fall av mobbning förekommit. Eleverna känner till skolans rutiner för att motverka mobbning och berättar att skolan omgående vidtar åtgärder. Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör utvecklas, så att det omfattar alla former av kränkande behandling, även vuxens kränkning av elev. Inspektörerna bedömer att skolans arbete för att motverka kränkande behandling är av god kvalitet.

Eleverna har möjlighet till inflytande över verksamheten via klassråd och elevråd. Elever från förskoleklassen och årskurs 1 deltar inte i elevrådet. Eleverna är medvetna om hur man tar upp frågor, argumenterar för dem och lyssnar på andras argument. Rektorn deltar i alla möten. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med arbetsmiljö och elevers inflytande över verksamheten som helhet är av god kvalitet.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Lärarna uppger att skolans organisation bestäms utifrån elevantal och pedagogiska mål. Skolans vision är att få samsyn i barns lärande från 1 till 12 år.

Enligt läroplanen skall samarbetet mellan förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet och grundskolan utgå från nationella mål och riktlinjer och leda till ett sammanhållet utbildningssystem med en gemensam syn på barn, kunskap, utveckling och lärande. Vid inspektionen i Gnarps skola framkom att såväl samarbetet mellan fritidshemmet och skolan liksom samarbetet mellan förskolorna och skolan saknar förutsättningar i form av tid för personal från de olika verksamheterna att föra gemensamma pedagogiska diskussioner. Inspektörerna bedömer att samarbetet mellan förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet och grundskolan bör förbättras.

Vid tidpunkten för Skolverkets inspektion framkom att undervisningstiden i Gnarps skola inte stämde överens med den garanterade undervisningstid eleverna har rätt till. Skolan hade före inspektionen åtgärdat bristen genom att förlänga veckans sammanlagda skoltid. Inspektörerna betonar att skolans skyldighet är att erbjuda eleverna den garanterade undervisningstiden, så att eleverna ges förutsättningar att nå målen i årskurs 5. Inspektörerna bedömer att rutiner bör upprättas så att skolan kan säkerställa att eleverna får den undervisning de har rätt till totalt sett och i varje enskilt ämne.

Läroplanen (Lpo 94) har ett nytt mål vad gäller fysisk aktivitet. I målet anges att skolan skall sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen. I Gnarps skola promenerar eleverna dagligen. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med daglig fysisk aktivitet är av god kvalitet.

I Gnarps skola varierar arbetssätt och arbetsformer allt ifrån att eleverna arbetar med läraren som handledare självständigt, i par eller i större grupp, till att läraren förmedlar kunskaper ämnesvis. Det förekommer såväl undervisning där alla arbetar i samma bok och på samma sida, som undervisning där eleverna arbetar enskilt eller två och två. Såväl undervisning som präglades av förmedling av kunskaper och undervisning som präglades av en vilja att främja lärande observerades. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att skolans huvuduppgift är att främja lärande. Eleverna uppger i stort sett genomgående att innehåll, val av arbetssätt och arbetsformer styrs av läraren. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över sitt eget lärande och över undervisningen bör förbättras.

Individanpassning och stöd

Inspektionen visar att skolan arbetar målmedvetet för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Eleverna kartläggs med hjälp av observationer och diagnoser. Så långt det är möjligt använder skolan ett inkluderande arbetssätt, där arbetet organiseras och genomförs så att eleven utvecklas utifrån sina förutsättningar. Om eleven inte bedöms nå kunskapsmålen eller de sociala målen, upprättas åtgärdsprogram tillsammans med föräldrar och elev. Åtgärdsprogrammen ger dock inte en bild av elevernas starka sidor utan fokuserar enbart på vad som skall förbättras. Vid enskilda elevärenden föregås elevvårdskonferens av arbete i elevvårdgruppen och i det enskilda arbetslaget. Rektorn deltar alltid i elevvårdskonferenser. För arbetet med särskilt stöd får skolan hjälp av det centrala resursteamet. Intentionerna är att ingen skall lämnas helt utan stöd. Vid lärarintervjuer framkom dock att alla elever som har behov av stöd inte får detta tillgodosett. Enligt skollagen skall särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör utvärdera stödinsatserna för att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd, ges det stöd de har rätt till. Vidare bedöms att åtgärdsprogrammen bör förbättras enligt ovan.

Utvärdering och uppföljning av lärandet

I Gnarps skola pågår ett arbete för att utveckla former för utvärdering och uppföljning av elevernas lärande. Målen i kursplanerna har bearbetats och det pågår diskussioner om hur elevernas lärande skall följas upp i relation till målen.

Skolan har dock inte hittat verktyg som kan mäta måluppfyllelsen i samtliga ämnen. Brist på tydliga mål i verksamheten gör det svårt för lärarna att utvärdera sin undervisning och elevernas kunskaper. Inspektörerna bedömer att skolan bör hitta former för att utvärdera och följa upp såväl lärarnas undervisning som elevernas utveckling och lärande.

Inspektörerna konstaterar att det inte görs någon systematiserad uppföljning på skolnivå och oftast inte heller på individnivå annat än i svenska, matematik och engelska. Konsekvensen av detta skulle kunna bli att det inte går att se, om elevernas måluppfyllelse är svag, vilket kan medföra att adekvata stödåtgärder inte sätts in. Inspektörerna bedömer att skolorna bör skapa former för att systematiskt följa upp elevernas resultat i samtliga kursplaneämnen.

Beträffande strävansmålen i läroplanen saknar skolan en systematisk uppföljning av hur eleverna utvecklas i riktning mot målen. Det gäller strävansmålen i fråga om läroplanens mål kring kunskaper, exempelvis i fråga om elevernas förmåga att arbeta utforskande, att självständigt formulera synpunkter, att inta ett kritiskt förhållningssätt, att lyssna, diskutera och argumentera m.m. Det gäller också strävansmålen som omfattar uppdraget att utveckla elever i enlighet med värdegrunden i läroplanen. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör skapa former för att också kunna följa upp resultatet av arbetet med läroplanens strävansmål.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Varje arbetslag har upprättat en kvalitetsredovisning. Därefter har rektorn sammanställt skolans kvalitetsredovisning, som innehåller en beskrivning av hur man arbetar, vilka resultat som nåtts samt vilka åtgärder som skall vidtas. Lärarna anger dock att redovisningen inte är ett levande verktyg i skolans kvalitetsarbete. I framtagandet av redovisningen har varken elever eller föräldrar deltagit. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen bör förbättras vad gäller delaktigheten i processen kring kvalitetsredovisningen. Processen bakom framtagandet utgör delar i en kontinuerlig utvecklingsprocess och skapar, enligt inspektörerna, förutsättningar för att synliggöra en skolas resultat, vilket i sin tur kan leda till förbättringar. Skolans har också en lokal arbetsplan som utgår från läroplanens målområden och där ett antal prioriterade områden som skolan skall arbeta med under innevarande läsår lyfts fram samt en beskrivning av hur skolan skall arbeta för att uppnå dessa mål. Sammantaget bedöms att skolans formulerade mål i de olika dokumenten är många och utan samband med varandra. Inspektörerna bedömer vidare att skolans kvalitetsarbete som helhet bör förbättras, liksom kvalitetsredovisningen så att den tydligare redovisar en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och vilka åtgärder som skall vidtas om målen inte har uppnåtts.

Den nya rektorn för Gnarps skola anställdes från och med hösten 2005. Rektorn är utbildad lärare i språk och slöjd. Rektorn är känd bland elever, lärare och föräldrar. Inspektörerna bedömer att rektorn är förtrogen med den dagliga

verksamheten, men avstår utifrån rektorns korta anställningstid, i från att bedöma hans pedagogiska ledarskap.

Sammanfattning

Skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet är av god kvalitet. Skolan upplevs av elever och föräldrar som trygg, men skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör förbättras. Samarbetet mellan förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet och grundskolan bör förbättras. Former bör skapas så att skolan kan säkerställa att eleverna får den undervisning de har rätt till totalt sett och i varje enskilt ämne. Skolan bör skapa former för att följa upp och analysera elevers resultat i relation till såväl kursplanernas mål som läroplanens mål.

Elevernas inflytande över sitt eget lärande och över undervisningen bör förbättras. Stödinsatserna för att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får det stöd de har rätt till, bör utvärderas. Även åtgärdsprogrammen bör förbättras. Vidare bör skolan hitta former för att utvärdera och följa upp såväl lärarnas undervisning som elevernas utveckling och lärande. Kvalitetsarbetet i sin helhet liksom kvalitetsredovisningen bör slutligen förbättras.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som grundskolan skall erbjuda, information om utbildning; personal samt läromedel, pedagogiska materiel och utrustning. Bestämmelser finns i bl. a. skollagen.

I Gnarps skola åker 97 av 171 elever skolskjuts till och från skolan. Undervisningen är på grund av tiden för skolskjutsarna inte jämnt fördelad över veckan. Föräldrarna uppger att vissa skoldagar är långa. Enligt grundskoleförordningen skall elevernas skolarbete förläggas måndag-fredag och skall vara så jämnt fördelat över dessa dagar som möjligt. Inspektörerna bedömer att skolan tillsammans med kommunen kan se över tiderna för skolskjutsarna, så att de inte styr organisationen av undervisningen.

Eleverna har hem- och konsumentkunskap från och med årskurs sex. Kursplanerna beskriver vad varje elev minst skall kunna efter det femte respektive nionde skolåret. På nationell nivå fungerar målen att uppnå som ett redskap för att nå en likvärdig utbildning och skall ses som ett krav på skolan att ge alla elever en miniminivå av kunskaper. Inspektörerna bedömer att eleverna inte har möjlighet att uppnå de mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret, vilket inte är acceptabelt. Skolan måste därför skapa förutsättningar så att eleverna kan nå målen i årskurs 5.

I Gnarps skola har alla lärare en pedagogisk utbildning och ämnesundervisningen bedrivs till största delen av lärare med utbildning i ämnet.

Lärarnas kompetensutveckling utgår i första hand från skolans behov. Exempel på det är kompetensutveckling i matematik för att öka måluppfyllelsen. Inspektörerna bedömer att det finns en strategi för lärarnas kompetensutveckling så att kompetensutvecklingen anpassas efter skolans behov.

Sammanfattning

Inspektionen visar att skolan har lärare med pedagogisk utbildning och att lärarnas kompetensutveckling är anpassad efter skolans behov. Skolan måste skapa förutsättningar så att eleverna kan nå målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5.

Datum

Ort

2006-01-12

Stockholm

Bellita Torén

Christina Sjöberg